

V. 10 Osobnostní a sociální výchova

V.10. 1 Charakteristika předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Osobnostní a sociální výchova rozvíjí praktické dovednosti, které žáci mohou využít v běžném životě. Jejím cílem je, aby si žák vytvářel dobrý vztah k sobě samému i k ostatním lidem, aby získal dovednosti potřebné ke zdravému duševnímu a sociálnímu životu. Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti, hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Učivem je žák sám, třída nebo sociální skupina žáků jako sociální organismus, konkrétní vztahy a praxe každodenní existence – různé situace, do nichž se žák dostává či dostat může v běžném provozu svého života. Všechna témata OSV, resp. jevy za nimi se skrývající, se vztahují ke každodenní životní realitě. Patrné jsou i jejich vzájemné souvislosti např.: komunikace souvisí se vztahy, vztahy se sebepojetím a sebepojetí s duševním zdravím. S ohledem na souvislosti se předmět věnuje jednotlivým tématům samostatně, stejně tak musíme mít na zřeteli ony souvislosti a aktualizovat je podle potřeby.

Předmět OSV je jako samostatný předmět vycházející obsahově z průřezového tématu Osobnostní a sociální výchovy vyučován v 5. a 6. ročníku v jednohodinové týdenní dotaci. Mimo to integruje také průřezové téma Multikulturní výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie

Dbáme na dostatečný prostor pro reflexi, v níž žáci hodnotí vlastní pocity, postřehy, zkušenosti.

Výuku stavíme na osobním prožitku žáků v aktivitách, které umožňují žákům nejdříve „prožít“ a pak následně o prožitku „přemýšlet“.

Volíme pro práci takové aktivity, které umožňují žákům přenést se do jakékoliv situace a umožní jim „nanečisto“ prožít nejrůznější pocity.

Aktivitami navozujeme v žácích pocit vnitřní aktivity a radosti z učení, které mají za úkol probouzet v žácích zvědavost a vytvořit ve třídě atmosféru, ve které učení bude produktivní a zábavné.

Podporujeme a rozvíjíme diskusi. Povzbuzujeme žáky k otevřenosti a také k tomu, aby si uvědomili, že nesouhlasit je přirozené.

Rozvíjíme v žácích účinné komunikační schopnosti, které jim pomohou řešit konflikt. Učíme žáky dovednostem řešení konfliktu, analyzování sociálních situací.

Budujeme ve škole zdravé klima a orientujeme ho na dovednosti komunikace a kooperace.

Vytváříme podmínky pro to, aby si každý žák mohl uvědomit svou vlastní identitu.

Pomáháme tvorbě pozitivního a vyrovnaného sebepojetí.

Nabízíme žákům možnost zpracování projektů a jiných prací v digitální podobě.

Směřujeme žáky k využívání digitálních technologií v různých životních situacích.

Vyučující jsou vnímaví a empatičtí. Vytvářejí takové prostředí, kde se každý žák cítí v bezpečí.

V.10. 2 Spojení oborových a životních dovedností

Výstupy za jednotlivá období

A. Žák 5. ročníku v Osobnostní a sociální výchově v komunikaci

- Komunikuje způsobem, kterým předejde konfliktu.
- Naslouchá tomu, co ostatní říkají.
- Vyjadřuje své emoce, pocity a myšlenky pomocí řeči těla, psaní, mluvení,

B. Žák 5. ročníku v Osobnostní a sociální výchově v řešení problémů

- Hledá různá řešení problémů.

C. Žák 5. ročníku v Osobnostní a sociální výchově v pracovních dovednostech

- Stanovuje si cíle.

D. Žák 5. ročníku v Osobnostní a sociální výchově v učít se

- Určuje vlastní pokrok

E. Žák 5. ročníku v Osobnostní a sociální výchově v sociálně personálních dovednostech

- Popisuje své pocity.
- Rozpoznává své pozitivní a jedinečné kvality.
- Popisuje pozitivní a negativní životní zkušenosti, rozpoznává emoce, které jsou s nimi spojeny.
- Přebírá na sebe zodpovědnost za důsledky svých činů.
- Rozpoznává, co je pro něj důležité.
- Identifikuje shody a rozdíly mezi lidmi.
- Posuzuje vhodnost spolupráce.

F. Žák 5. ročníku v Osobnostní a sociální výchově v občanských dovednostech

- Dle svých možností se podílí na organizaci života ve třídě, škole

G. Žák 5.ročníku v Osobnostní a sociální výchově v digitálních kompetencích

- Dodržuje zásady bezpečného ovládní běžně používaných digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využívání při práci, učení i zábavě.
- Předchází situacím ohrožující bezpečnost zařízení i dat.
- Rozpozná situace s negativním dopadem na jejich tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních.
- Seznamuje se s riziky a způsoby prevence při sdílení citlivých dat a kontaktech v online prostředí.

V.4.I. 3 Rozdělení do jednotlivých ročníků**Co by měl umět žák, když umí Osobnostní a sociální výchova****5. ročník**

- Popisuje své pocity.
- Rozpoznává své pozitivní a jedinečné kvality.
- Popisuje pozitivní a negativní životní zkušenosti, rozpoznává emoce, které jsou s nimi spojeny.
- Přebírá na sebe zodpovědnost za důsledky svých činů.
- Rozpoznává, co je pro něj důležité.
- Stanovuje si cíle.
- Určuje vlastní pokrok.
- Identifikuje shody a rozdíly mezi lidmi.
- Posuzuje vhodnost spolupráce.
- Komunikuje způsobem, kterým předejde konfliktu.
- Naslouchá tomu, co ostatní říkají.
- Vyjadřuje své emoce, pocity a myšlenky pomocí řeči těla, psaní, mluvení,
- Hledá různá řešení problémů.

a) Osobnostní a morální rozvoj

Generalizace	Roč.	Pojmy	Průřezové téma	Poznámka
Dobrý vztah k sobě samému je základem osobní životní spokojenosti.	5.	vlastnosti, prožívání, hodnoty, chování, moje tělo, vůle, odpovědnosti, spolehlivost, spravedlnost, hrdost	OSV- Osobnostní rozvoj OSV- Morální rozvoj	
K úspěchu vede poznávání vlastního rozvoje.	5.	vnímání, pozornost, paměť, fantazie, představivost, učení, plánování	OSV- Osobnostní rozvoj	
Vlastní tvořivost se odráží ve způsobech mého chování.	5.	řešení problémů, nápady	OSV- Morální rozvoj	

b) Sociální rozvoj

Generalizace	Roč.	Pojmy	Průřezové téma	Poznámka
Člověk je tvor sociální.	5.	poznávání lidí, co lze poznávat, odlišnosti, podobnosti, mezilidské vztahy, spolupráce, nesouhlas, důvěra	OSV - Sociální rozvoj MUL – Lidské vztahy	

c) Komunikace a konflikt (řešení problémů)

Generalizace	Roč.	Pojmy	Průřezové téma	Poznámka
Komunikace je jedna ze základních existenčních činností člověka. Komunikací sdělujeme a přijímáme informace.	5.	komunikace beze slov, řeč těla, naslouchání, odmítání, pozdrav, prosba, vysvětlování	OSV - Sociální rozvoj	
Konflikt (problém) je přirozenou, nezbytnou součástí našeho každodenního života.	5.	problémová situace, pocity v problémové situaci, možnosti řešení, násilí, fyzické násilí	OSV – Morální rozvoj	